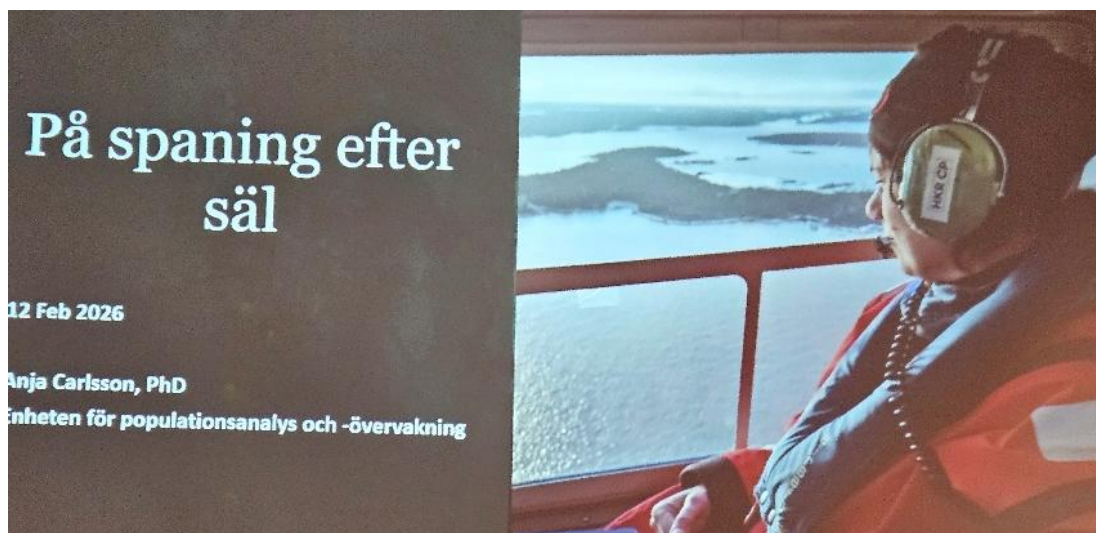

Öppen träff om sälspaning 12 februari 2026

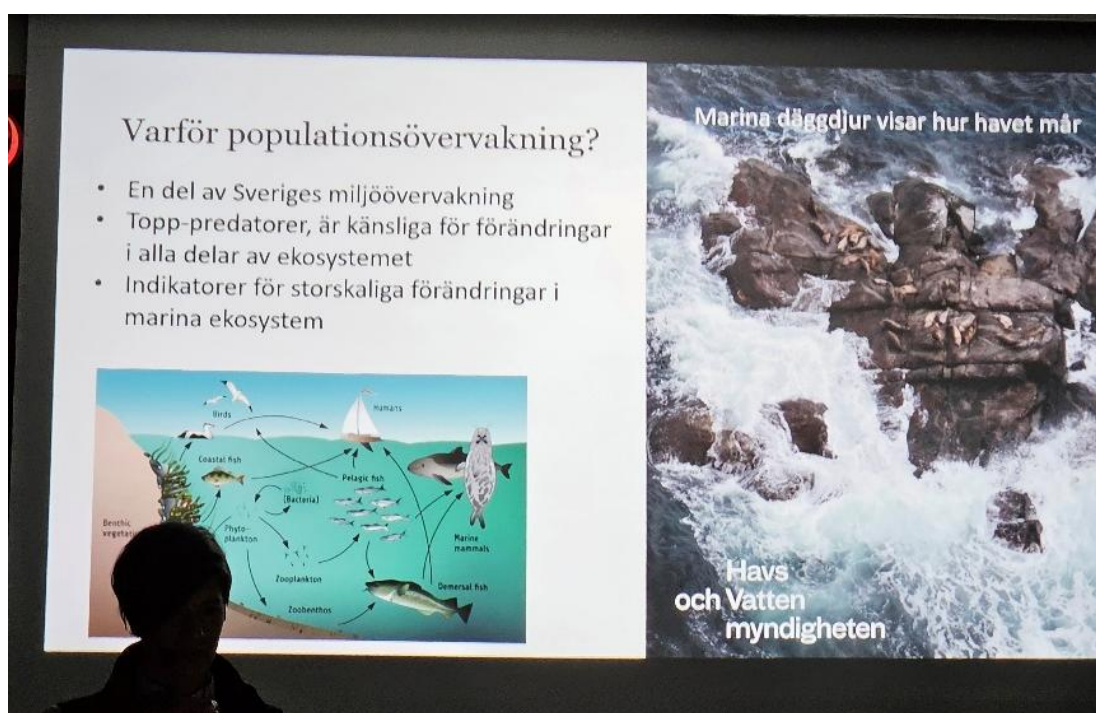

Ämnet för dagens öppna träff var "På spaning efter säl".

Dagens talare var Anja Carlsson, doktor i ekologi och ansvarig för sälövervakning inom Naturhistoriska Riksmuseet.

Hon började med lite grundläggande fakta om de olika marina däggdjuren, dit alltså också isbjörn hör.

Anja berättade att sälarnas mående indikerar hur havet mår, vilket är en viktig del av vår miljöövervakning.

Hot mot tumlare och säl

- Bifångst
- Miljögifter
- Buller
- Föda
- Klimatförändring
- Jakt

Det finns ett antal hot mot arternas bestånd.

Vikare

- Minsta arten
 - 100-175 cm, 32-140 kg
- Föder kutar i isgrottor
- Byter päls på isen

- ▲ Kutar föds
- ▲ Kutar diar
- ▲ Pälsbyte

NATURHISTORISKA
RIKSMUSEET

Vi har tre arter av säl i våra vatten: Vikare, gråsäl och knubbsäl.

(Tumlare är inte en säl utan en familj i underordningen tandvalar.)

Vikarnas isgrottor avslöjas av andningshål i isen.

Gråsäl

- Störst
 - 1,6-2,3 m, 100-310 kg
- Föder kutar på isen och på kobbar
- Byter päls på kobbar

- ▲ Kutar föds
- ▲ Kutar diar
- ▲ Pälsbyte

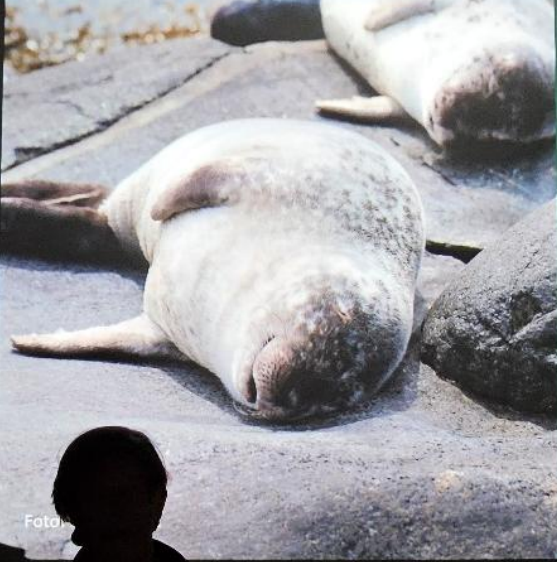
NATURHISTORISKA
RIKSMUSEET

Gråsälskutarna har vid födseln en vit päls för att inte synas för rovdjur, när de ligger nyfödda på isen.

Anja visade i en kort videofilm hur en gråsälskut föds rakt ner i det iskalla vattnet.

Det är unikt att det har fångats på film.

Knubbsäl

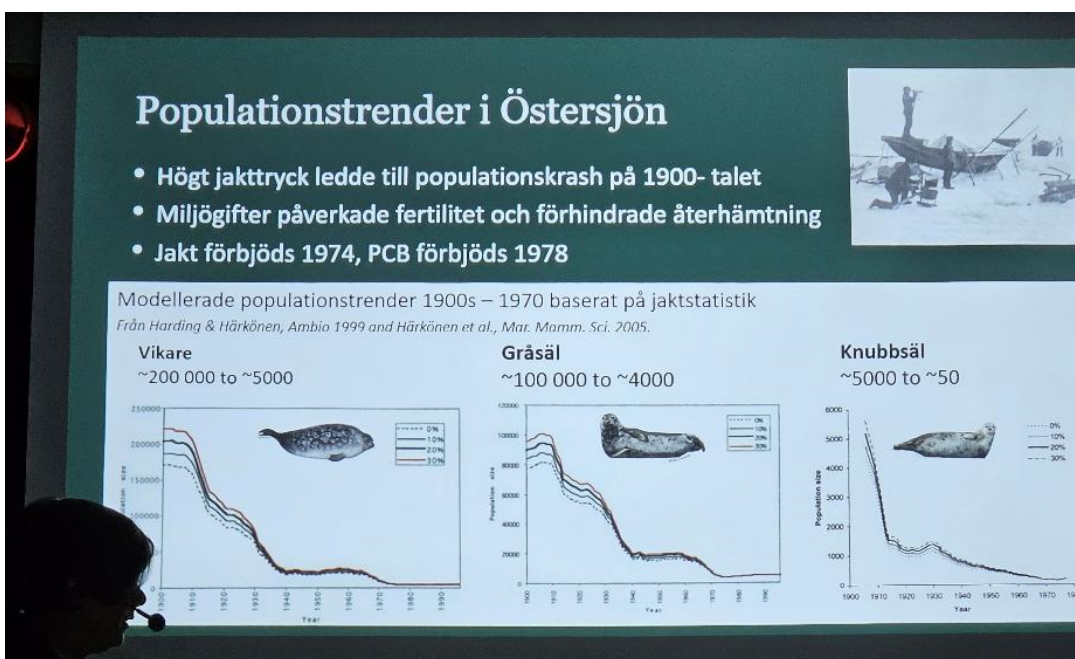
- **Mittemellan**
 - 145-185 cm, 65-100 kg
- **Föder kutar på på kobbar**
- **Föds utan lanugo**
- **Byter päls på kobbar**

 Kutar föds
 Kutar diar
 Pälsbyte

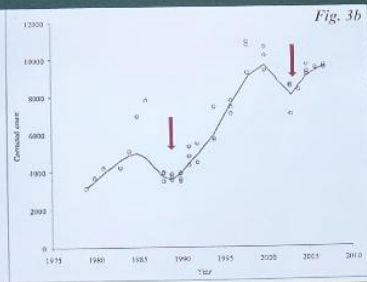
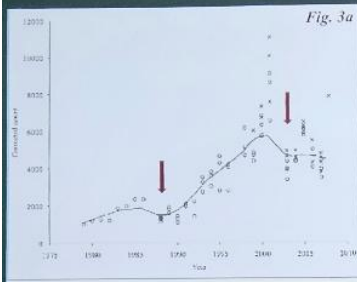
NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

Knubbsälarna föder sina ungar senare på året och därför behöver inte kutarna ha den vita pälsen (lanugo).

Sälarterna har varit hårt utsatta både av jakt och miljögifter och arterna minskade drastiskt under 1900-talet.

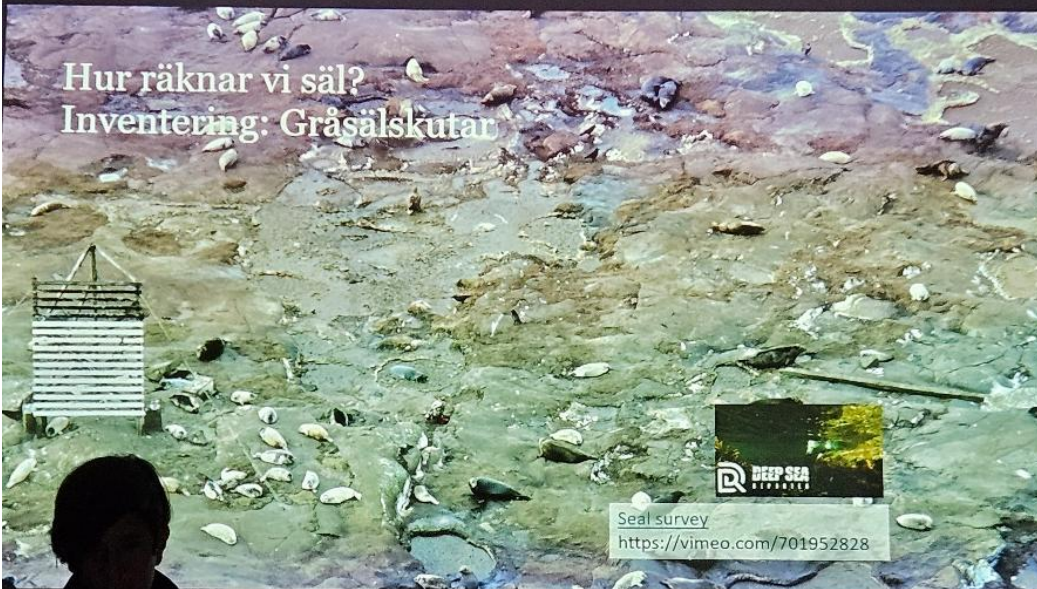
Knubbsäl västkusten

1988 & 2002 Virusepidemi (PVD) ~ 50% dödlighet
2007 Okänd patogen
Influenza

På Västkusten har knubbsälarna i två omgångar drabbats av ett virus, som kraftigt minskade den populationen.

Hur räknar vi säl?
Inventering: Gräsälskutar

Hur gör man då när de inventerar sälbestånden?

Med helikopter flyger man på avstånd över de ställen, där man vet att sälarna håller till för att byta päls.

Man fotograferar och räknar i efterhand, hur många individer det finns på bilderna.

Vad gör sälen när vi inte ser den?

Sälövervakarna fångar också in sälar och förser dem med en utrustning, som skickar information om var de finns och annat av intresse.

Den vänstra apparaten klistras på pälsen och faller därför av, när sälarna byter päls.

De till höger fästs vid en fena innan sälarna släpps ner i vattnet igen.

Slutsatser

- Unika trendlinjer och internationella samarbeten
- Sälpopulationer har återhämtat sig
- Haven har förändrats, jakt återupptagits och fiskpopulationer minskar
- Klimatförändringar kommer att påverka sälarna

Sälpopulationerna har numera återhämtat sig.

Men det är inte okontroversiellt, eftersom de i sin jakt på fisk förstör fiskenäten.

Tack och Frågor?

När Anja hade avslutat sin spännande föreläsning var det tid för frågor.

Intresset var stort och hon fick besvara många frågor.

Bland annat klargjorde hon att jakt på säl fortfarande är tillåtet.

Både licensjakt och skyddsjakt förekommer, huvudsakligen för att förvalta sälstammen och minska skador på fiskenäringen.

Anja avtackades slutligen med varma applåder och en chokladask.

Några tog chansen att ställa egna frågor i efterhand.